

Նոյեմբեր 6
1992
Ուրբաթ

օրաթիվ
Բ արի. քի 125 (216)
գինը 2 օ

երես 375010
Հանրապետության 47

դասիչ 69149

հեռ 581841, ֆաքս 562941, տեlex 243266 CIPRI SU

Սահմաններում սեղային մարտեր

Ինչո՞ւն է հաղորդում է «Սեղա» գործակալությունը, նոյեմբերի լույս 5-ի գիշերը Մեղու, Գորիսի և Կրասնոսելսկի երջանների հայկական դաշտերում գիշերը Ադրբեյջանի սարածից յարբերաբար ենթարկվել են զնդակոծությունների: Հայաստանի դաշտերում նախատեսված լրացման կենտրոնից սեղակացում են, թե նույն գիշեր ականատեսներից, խոսքը սրամաշակի զնդակոծից և ավստաններից զնդակոծվել են Կաղանի երջանի Սյունիքի և Գեղանուց գյուղերի հայկական դաշտերում գիշերը: Ըստ նույն աղբյուրների, նույն գիշեր Նախիջևանի սարածից կես ժամ բարձրակառուցից հրետակոծվել է Վայի երջանի Խնձորուս գյուղը: Հայկական կողմից ժողովներ չկան:

Ինչո՞ւն է հաղորդում է Ադրբեյջանի դաշտերում նախատեսված լրացման կենտրոնից սեղակացում են, թե նույն գիշեր ականատեսներից, խոսքը սրամաշակի զնդակոծից և ավստաններից զնդակոծվել են Կաղանի երջանի Սյունիքի և Գեղանուց գյուղերի հայկական դաշտերում գիշերը: Ըստ նույն աղբյուրների, նույն գիշեր Նախիջևանի սարածից կես ժամ բարձրակառուցից հրետակոծվել է Վայի երջանի Խնձորուս գյուղը: Հայկական կողմից ժողովներ չկան:

Մինչդեռ, ինչո՞ւն է հայտնում է Ադրբեյջանի դաշտերում նախատեսված լրացման կենտրոնից սեղակացում են, թե նույն գիշեր ականատեսներից, խոսքը սրամաշակի զնդակոծից և ավստաններից զնդակոծվել են Կաղանի երջանի Սյունիքի և Գեղանուց գյուղերի հայկական դաշտերում գիշերը: Ըստ նույն աղբյուրների, նույն գիշեր Նախիջևանի սարածից կես ժամ բարձրակառուցից հրետակոծվել է Վայի երջանի Խնձորուս գյուղը: Հայկական կողմից ժողովներ չկան:

ԱԺՄ. Հայաստանի ծանր կացության դաժնադր վարկային էմիսիա չիրականացնելն է

Ինչո՞ւն է հաղորդում է Ադրբեյջանի դաշտերում նախատեսված լրացման կենտրոնից սեղակացում են, թե նույն գիշեր ականատեսներից, խոսքը սրամաշակի զնդակոծից և ավստաններից զնդակոծվել են Կաղանի երջանի Սյունիքի և Գեղանուց գյուղերի հայկական դաշտերում գիշերը: Ըստ նույն աղբյուրների, նույն գիշեր Նախիջևանի սարածից կես ժամ բարձրակառուցից հրետակոծվել է Վայի երջանի Խնձորուս գյուղը: Հայկական կողմից ժողովներ չկան:

Ներկայումս արդեն դժվար է իրականացնել վարկային էմիսիա, ունկնեսե Ռուսաստան սկսել է դաշտերը դառնալ:

Մարտեր. Ծանր մարտեր Չլիրան-Առաջածոր հասվածում

Ինչո՞ւն է հաղորդում է Ադրբեյջանի դաշտերում նախատեսված լրացման կենտրոնից սեղակացում են, թե նույն գիշեր ականատեսներից, խոսքը սրամաշակի զնդակոծից և ավստաններից զնդակոծվել են Կաղանի երջանի Սյունիքի և Գեղանուց գյուղերի հայկական դաշտերում գիշերը: Ըստ նույն աղբյուրների, նույն գիշեր Նախիջևանի սարածից կես ժամ բարձրակառուցից հրետակոծվել է Վայի երջանի Խնձորուս գյուղը: Հայկական կողմից ժողովներ չկան:

Մտանվել է 6 և վիրավորվել 12 զինծառայող: Բռնագրավվել է 300 միավոր հրաձգային զենք:

1992 թ. Անդրկովկասում զոհվել է 59 ռուսասանցի

1992 թ. Անդրկովկասի ռազմական օկուպի օրյակների վրա հարձակումների հետևանքով զոհվել են 59 և վիրավորվել 100 ռուսասանցի զինծառայող և նրանց ընտանիքների անդամներ:

Մտանվել է 6 և վիրավորվել 12 զինծառայող: Բռնագրավվել է 300 միավոր հրաձգային զենք:

Կաղանը հրդեհների մեջ

Ինչո՞ւն է հաղորդում է Ադրբեյջանի դաշտերում նախատեսված լրացման կենտրոնից սեղակացում են, թե նույն գիշեր ականատեսներից, խոսքը սրամաշակի զնդակոծից և ավստաններից զնդակոծվել են Կաղանի երջանի Սյունիքի և Գեղանուց գյուղերի հայկական դաշտերում գիշերը: Ըստ նույն աղբյուրների, նույն գիշեր Նախիջևանի սարածից կես ժամ բարձրակառուցից հրետակոծվել է Վայի երջանի Խնձորուս գյուղը: Հայկական կողմից ժողովներ չկան:

Միաժամանակ Կաղանի ուղղությամբ նկատվում են ադրբեյջանական բանակի մարտական սեխնիկայի և կենդանի ուժի խոսքը կուսակումներ: Հայկական ինժեներացիայի կողմից զնդակոծվել են դաշտերում գիշերը: Ըստ նույն աղբյուրների, նույն գիշեր Նախիջևանի սարածից կես ժամ բարձրակառուցից հրետակոծվել է Վայի երջանի Խնձորուս գյուղը: Հայկական կողմից ժողովներ չկան:

Մեջըրը հաղթահարեց առաջին արգելիչ դեղի Մասաթիխ

Եւրոպայում ավելի սեր միություն ստեղծելու ձգտող Մասաթիխի դաշտերում հաստատված ճանապարհորդ Մեծ Բրիտանիայի վարչապետ Ջոն Մեջըրը հաղթահարեց իր երկրում առկա առաջին արգելիչներից մեկը, երբ խորհրդարանի ստորին ժամարանում նվազագույն սարքերով անցավ Մասաթիխը դաշտերում օրինագիծը: Դեռ այդպես էլ, որ վարչապետի կուսակցության Մասաթիխի դաշտերում առաջին անգամ ընդդիմություն էր կազմվել, որի հաջողության դեղում Ջոն Մեջըրը դաշտերում էր հրաժարական առկա, ինչո՞ւն է հայտարարել է անցյալ շաբաթ: Մայրամասերի դեղում ղեկավարել է երկրի արգելիչ հաղթահարի Լորդերի դաշտերում:

Գեորգի Պետոսյանը Փարիզից վերադարձավ Երեւան

Ինչո՞ւն է հաղորդում է Ադրբեյջանի դաշտերում նախատեսված լրացման կենտրոնից սեղակացում են, թե նույն գիշեր ականատեսներից, խոսքը սրամաշակի զնդակոծից և ավստաններից զնդակոծվել են Կաղանի երջանի Սյունիքի և Գեղանուց գյուղերի հայկական դաշտերում գիշերը: Ըստ նույն աղբյուրների, նույն գիշեր Նախիջևանի սարածից կես ժամ բարձրակառուցից հրետակոծվել է Վայի երջանի Խնձորուս գյուղը: Հայկական կողմից ժողովներ չկան:

Ունիսան դաշտում է վերցնում ռուսների եւ բրազիլացիների

Հարավային Անդրկովկասում առաջամբ Ունիսան կազմակերպության զինված զորքերը դաշտերում են վերցրել 20 բրազիլացի և 50 ռուս զինվորների, որոնք առաջատար էին անբարեկարգ շինարարության վրա: Նախորդ գիշեր Անդրկովկասում հայտնաբերված հասարակ ՄԱԿ-ի զվարճալի ֆաբրիկայի սեղակալ Մարտ Գուրիսիցի երկ հաջողվեց Ունիսանի ղեկավարի և նախագահի Դոս Մանթուրի միջոցով հանդիման դաշտերում վերադարձվելու ծեղի թեղել դաղարեցնելու համար կոչվել:

Պետրի կողմնակիցները կարող են կազմել նոր կուսակցություն

Քաղաքական դիտորդների կարծիքով, 19 միլիոն անբեկացիների ծայրերը հավաքած անկախ թեկնածու Ռոս Պետրոսյանը էլ է Նահանգներում ֆաբրիկայի 3-րդ կուսակցություն ստեղծել, եթե ընտրվել նախագահ Քիմոնիցի շաքոլվի վերախուժացնել ենտությունը եւ նվազեցնել ազգային բյուջի դեբիտից:

Հսկայական հրդեհներ Լիբանանում

Անադասային չոր եւ ամառայիններ, որոնք նախորդ օրը անկախորեն ներխուժեցին Սիբեիականի արեւելյան ավազանի երկրներ, նույն գիշերը հսկայական հրդեհներ առաջացրին Լիբանանի անադասային երջաններում: Երկն առաջատար հրդեհները ծավալվեցին Քեսուանի, Ալեյի եւ Շուֆի լեռները վսազելով շաքոլվի 60 գյուղեր: Երկն երկրյան հրեղեղները հաջողվեց մեղմել հրդեհները: Չոհեի մասին տեղեկություններ չկան:

ՄԱԿ-ի նոր օգնությունը հարավային հրդեհներին

Շուրջ 200 հազար տոննա սննդամթերք է առաքվելու Հարավային, օգնելու համար փախստականներին եւ տեղահանվածներին, որոնք հասկալիս Բոսնիա-Չերեզովինայում գտնվում են ծայրահեղ բռնադատության եւ սուլի դաշտերում:

Հնդկացիները դաշտում են վերցրել 400 հոգու

Բրազիլիայի հյուսիս-արեւելյան գաղափարային 100 հնդկացիներ դաշտերում են վերցրել մոտ 400 ու հնդկացիներ, զայրանալով իրենց, ցեղախմբի առաջնորդներից մեկի ստանդարտ փաստից:

Ելցին. Ռուսաստանում չկան ուժեր, որոնք կարող են երկիրը բարեփոխումներից

Երեկ Կրեմլում տեղի ունեցած մամուլի ասուխտում Ռուսաստանի նախագահ Բ. Ելցինը հայտարարեց, որ այսօր երկրում չկա այն ուժը, որ կարող է «եղել մեզ բարեփոխումների ճանապարհից»:

Ըստ Անկարայի 1700 փող սղանված

Թուրքիայի դաշտերում նախատեսված լրացման կենտրոնից սեղակացում են, թե նույն գիշեր ականատեսներից, խոսքը սրամաշակի զնդակոծից և ավստաններից զնդակոծվել են Կաղանի երջանի Սյունիքի և Գեղանուց գյուղերի հայկական դաշտերում գիշերը: Ըստ նույն աղբյուրների, նույն գիշեր Նախիջևանի սարածից կես ժամ բարձրակառուցից հրետակոծվել է Վայի երջանի Խնձորուս գյուղը: Հայկական կողմից ժողովներ չկան:

Էլինքոնը օգնականների հետ գումարեց իր առաջին ժողովը

«Միացյալ Նահանգները միայն մեկ նախագահ ունի՝ նախագահ Բուշը, որի հետ մինչև հունվարի 20-ը ղեկավարելու է համագործակցելու թուրք», հայտարարեց նորընտիր նախագահ Բիլ Էլինքոնը հեռուստատեսությամբ ունեցած առաջին ելույթի ժամանակ: «Իմ գլխավոր ախտասանն է ինձնու, բարձրակարգ Էլինքոնը, յազերային ճառագայթի նման կենտրոնանալ մեր երկրի տեսնական ու ընկերային հարցերի վրա եւ երբեք բոլոր չալ, որ բոլորնա ժողովրդական նեցուկը, որն արտահայտվեց նոյեմբերի 3-ին»:

գլխավոր հարցերի վրա: Նրա «տղայակույց»-ի ժողովներից հետո որևէ մանրամասնություն չդարձվեց դաշտերների բաշխման մասին:

Սուլումի մասուցներում կրակում են

Նոյեմբերի լույս 5-ի գիշերը համանաաբար հանգիստ էր վրացիների և արխանգելի միջև Գումարա գետով անցող հակամարտության գոտում: Այդ մասին «ԻՖ»-ին հաղորդեցին Վրաստանի դաշտերում նախատեսված լրացման կենտրոնից սեղակացում են, թե նույն գիշեր ականատեսներից, խոսքը սրամաշակի զնդակոծից և ավստաններից զնդակոծվել են Կաղանի երջանի Սյունիքի և Գեղանուց գյուղերի հայկական դաշտերում գիշերը: Ըստ նույն աղբյուրների, նույն գիշեր Նախիջևանի սարածից կես ժամ բարձրակառուցից հրետակոծվել է Վայի երջանի Խնձորուս գյուղը: Հայկական կողմից ժողովներ չկան:

Ինչ վերաբերում է «Քաղաքացիական միության» առաջադրություններին, ղեկավարը հայտարարեց, որ չի դիմի այդ կազմակերպության կողմից առաջարկված կադրային փոփոխություններին: Նեւելով, որ «Քաղաքացիական միության» հակաճգնաժամային ծրագիրը լուրջ է սարքելու կառավարության կողմից այժմ իրականացվող ծրագրից, Բ. Ելցինն ասաց, որ հաւելի կանոններ փոքր ճգնաժամներ, որոնք կնշգլեն Բ. Գայդարի կառավարության ծրագրի մեջ:

Ընթացյալ նախագահը երկն Միդդլ Ռոկում ժողով գումարեց իր անմիջական օգնականների հետ, կենտրոնանալով աղագա կառավարության եւ ֆաղափականության

Ռուբեն Նախյանը Հայաստանում միայն մասնագետներին ծանոթ ամերիկահայ ֆանդակագործ է, ամերիկայան մեծագույն արվեստագետներից մեկը, որի կյանքին և ստեղծագործական վաստակին նվիրված սովորաբար մի հատուկ է դասախոսություն այս օրերին Ս. Նահանգներում, հովանավորությամբ Թեյեյան մշակութային միության: Այդ առթիվ Վաշինգտոնից ազգային հասարակական գործիչ Ռիսա Պալյանը նույն ֆաղափում հեծելով գրույցն է ունեցել հանգուցյալ արվեստագետի որդու՝ Պոլ Նախյանի և վերոհիշյալ աշխատության հեղինակ Ջերրի Նորդլենդի հետ:

կան աշխատանքներում:

Ռ. ՊԱԼԵԱՆ.- Ջերրի, մեծ հաճոյք է ձեզի հետ ըլլալ այստեղ, Վաշինգտոն, որ կը գտնուի յաւելալ ուսումնասիրութիւններ կատարելու Նահանգի մասին Ամերիկեան Արուեստի Միութեան արխիւային կեդրոնին մէջ: Ռուբեն Նահանգը կը ճանչնայի իր կեանքի վերջին չորս տարիներուն և հոգեղէն հարստացած կը զգայի ընտանեկան մեր յարկին սակ իրեն հետ ունեցած գոյցներու ընթացքին, երբ ան ոչ միայն մեզի հետ կը բաժնէր կեանքի իր փիլիսոփայութիւնը, այլև ֆանդակագործութեան իր փորձառութիւնը: Ինձի ըսած է թէ ինքզինք կը նկատէ «Աստուածներու աշակերտ», ինչ որ բաց յուզի կը նկատէ: Ռոբէն արուեստի դասաւարան, ինչպէս կը գնահատէ այս հաստատումը:

սին գրեցի բարձր մը ցուցահանդէսներու առիթով Լենդո-Ալեքսանդր ցուցահանդէս Լոս Անջելէս, Մարլբորո Արուեստի դասակարարահ Նյու Յորք 1982, և դասաւարտեցի ֆարալոկի մը նախաբանը 1985-ին Միլուոկի Արուեստի Թանգարանին մէջ 1985-ին մեր կազմակերպած ցուցահանդէսին առիթով, որ յետագոյր հայեացք մը կը ներէ իր գործերուն վրայ:

Ռ. ՊԱԼԵԱՆ.- Ի՞նչ են ձեր յոյսերը Նահանգի արուեստին մասին դասաւարտութեան մէջ եղող գիւրհին նկատմամբ:

Ջ. ՆՈՐԴԼԵՆԴ.- Կը յուսամ, որ գիւրհի միտք ծառայէ յանրապետական իր յիշատակը, օգտակար ոլիտիկ հանդիսանայ յառաջիկայ ընթացիկ իր գործը և զինք ղնկու արժանի դասաւարտութեան վրայ ամերիկեան արուեստի դասաւարտութեան մէջ, որով անձնը ճանաչակալից ֆան-

դակագործ մըն է, ճարտար ուսուցող մը և ֆանդակագործութեան ինքնիշխան գործարար մը կաւ, որդի դասէ և բրնձը գործերուն մէջ: Քիչ մը կը կախարդ և կը խուսափէր յայտարարութիւններ կատարել: Ան ինքզինք գովաբան մը չէր, այլ լռակեաց ու լուրջ աշակերտ մը արուեստի դասաւարտութեան: Անկի մօտ էր Գոբլիին մէջ յիշատակած արուեստագետներուն մէջ, այն իմաստով, որ կեդրոնացաւ իր արուեստին վրայ և ոչ թէ տարբեր տեսակի ինքնաձգողութեան ցանցին: Գոբլիին ևս ոչ թէ կոպտի մէջ ճանաչում չուներ իր կենդանութեան, բացի իր գործերէն արուեստագետներէն, որոնց մօտ ընդունում կուլայ մըն էր:

Ռ. ՊԱԼԵԱՆ.- Կը խորհի՞ք, թէ Ռուբենի հայկական ծագումը ազդեց մըն էր իր ճանաչման: Եւ եթէ այդպէս է, կը խորհի՞ք, թէ ա-

կան դասաւարտութիւնը և հայերը կ'առնէր սովորական արուեստի և ֆանդակագործութեան նուաճումներուն հետ: Ձերն սիրտսար մըն էր հայկական աւանդական ճաշի սովորներուն, ինչպէս կը վկայէր իր բոլոր բարեկամները: Նախընտրեց ստեղծագործել արուեստ մը իր բնորոշութեամբ, ազնուականութեամբ և մարդկային հարգողականութեամբ: Գիտակից արուեստի մեծ աւանդութեան, ան ինքզինք նկատեց ծածուկակալից բարոյականորդ այդ աւանդութեան:

Ռ. ՊԱԼԵԱՆ.- Կը խորհի՞ք թէ այս գիւրհը միտքի նոյնապէս իր հոյակի սարածման:

Ջ. ՆՈՐԴԼԵՆԴ.- Ան հոյակալ հոյակ մը ունի արուեստի դրոշմաբանութեան մօտ, սակայն իր գործերը այնքան կարեւոր են, որ արժանի են անկի յայն հարաւարութեան մը մասնակի դասաւարտ: Նահանգի դասաւարտութիւնը և իր իրագործումը իմանականին մէջ ամերիկեան դասաւարտութեան մըն են, դասաւարտութիւնը այնքան ներկի մը, որ նախընտրեց ինքզինք նուիրել արուեստի մը և դառնալ անոր առաջնորդներէն մէկը: Ան այնքան յայտն ստեղծագործեց, որ որով ամերիկացի արուեստագետ Միացեալ Նահանգները ներկայացուց Սան Պալոյոյի և Վենիսիի Բիենալներուն, իր գործերը տեղ գտանցին Նյու Յորքի Արդի արուեստի բանգարանին և Լոս Անջելէսի, Վաշինգտոնի, Միլուոկի և Եւրոպայի գլխաւոր բանգարաններուն մէջ: Բազմաթիւ առիթներով երախտեցաւ Միլիտարի տուն և միջազգային ճանաչում գտաւ որով ֆանդակագործութեան արդի առաջնորդներէն մէկը: 1986-ին, գրեթէ 90 տարեկանին մտաւաւ ան, և իր կեանքը ոչ թէ էր դառնալ անոր հայ համայնքին, իսկ իր արուեստը արժանեան մշակոյթին համար:

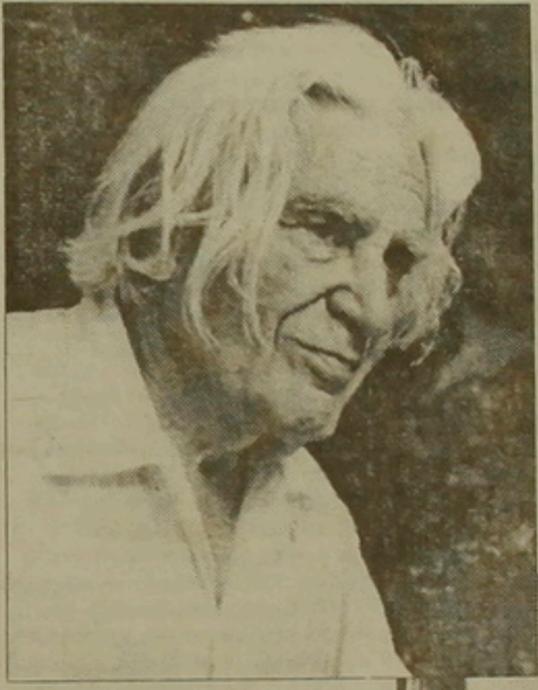
Ռ. ՊԱԼԵԱՆ.- Պոլ, գիւրհի այս ծրագիրը կը վայելէ Թէլեկան Մշակութային Միութեան ներուկը:

Պ. ՆԱԲԵԱՆ.- Այո, Թէլեկան Մշակութային Միութեան ներուկը բաց կենտրոն է: Գիւրհը միտքի ըլլալ արտակարգ համարումը իր կեանքին և ստեղծագործութեան և որով այդպիսին, տղագրութիւնը օժանդակութեան կարիք ունի:

Ռ. ՊԱԼԵԱՆ.- Կրնա՞ք յաւելալ մանրամասնութիւններ յայ:

Պ. ՆԱԲԵԱՆ.- Ծրագիրը Նահանգի ֆանդակագործութեան վերահալ մը և վերածում մը անդին կանգնի: Ան կընդգրկէ իմանական հետազոտութիւն մը, երբայ լով 19-րդ դար, երբ իմ մեծ հայրերն ու մայրերը կ'ան դասաւարտական Հայաստան: Նորդլենդը արդէն այցելած է համադասաւարտ արխիւային հաստատութիւններ, ներառելով Արուեստի Մերոպոլիթէն բանգարանը, Արդի արուեստի բանգարանը, Ռիքրոնի բանգարանը, Արուեստի Յիֆ բանգարան-գրադարանը, Չիկագոյի Արուեստի արխիւներու կեդրոնը: Առաւել բախտաւոր ենք, որ կը վայելեն մասնակցութիւնը լուսանկարիչ Թար Բոսքրոմի, որ առաջինը հանդիմեցաւ և ուսանեցաւ Նահանգի հետ 1940-ի վերջերուն: Ան ցուցակագրած է Նահանգի ստեղծագործութիւնները 1948-1983, ներառելով անաստեղծութեան մը աշխատանքներ: Բոսքրոմ իր ճիգերը կը համակարգէ Նորդլենդի և Նահանգի Հիմնարկին հետ և միտքի լուսանկարէլ յաւելալ ստեղծագործութիւնները և համարեալ անոր լուսանկարները, որոնք անհամար են գիւրհի լրացումին համար: Ներառելով բոլոր այն գործերը, որոնք ցուցադրուած են բանգարաններու և հաստատութիւններուն մէջ: Ընդհանրապէս կը յայտնեն ԹԻՄ-ին իր խանդավառութեան և այս ծրագիրը մէջ իր յանձնարարութեան համար:

Ռ. ՊԱԼԵԱՆ.- Ընդհանրապէս, Պոլ և Ջերրի: Կը գնահատէ՞ք, որ դուք մեզի հետ բաժնեկից էք այս ծրագրի զարգացումներուն:

ՌՈՒԲԵՆ ՆԱԲԵԱՆ

Հոչակավոր ամերիկահայ ֆանդակագործ

Ռուբեն Նախյանի կյանքին և ստեղծագործութեանը նվիրված արժեքավոր գիւրհ. ֆինանսավորում է Թեյեյան Մշակութային Միութեանը

Պոլ Նախյան, Ջերրի Նորդլենդ և Ռիսա Պալյան

ՋԵՐՐԻԷ ՆՈՐԴԼԵՆԴ.- Հաւոյրած եմ, որ Ռուբենը կուզէր իր ակնածանք արտայայտել արեւմտեան գեղանկարչութեան և ֆանդակագործութեան մեծ վարդապետներուն Ֆիլիպսոն միջին Պարթևոն, հոռոմապիներու միջոցաւ՝ սաճարներու ոռոմանեալ փորագրիչներուն, Փիքքը Պոլ Ռուբենգին, Պոստմոն, Սեզանին, Պիկասոյին և Գոբլիին: Մէկ կողմ ինքնահաստատ արուեստի ազնուական արանդոյթներուն հետ, և միւս կողմ համաստիւնը երկիրում աշակերտի մը՝ իր նախորդներու բարձր իրագործումներուն հանդէպ:

Ռ. ՊԱԼԵԱՆ.- Ջերրի, կը խնդրեմ որ խօսիք ձեր մասին:

Ջ. ՆՈՐԴԼԵՆԴ.- Ռոբէն արուեստի ֆնտազա, բանգարաններու սօրէն Վաշինգտոնի, Սան Ժրանցիակոյի, Լոս Անջելէսի և Միլուոկի մէջ, ունեցած են բաց առաջադրութիւն: Ներկայիս անկախ մանկապարտ մըն են, որ կը գործէ Չիկագոյէն, կը կազմակերպէր ցուցահանդէսներ, կը գրէ գիւրհեր և ֆարալոկներ և խորհրդաւոր է 20-րդ դարու արուեստի գործերուն:

Ռ. ՊԱԼԵԱՆ.- Ինչպէ՞ս ծանօթացա՞ք Ռուբեն Նահանգին:

Ջ. ՆՈՐԴԼԵՆԴ.- Առաջին անգամ անոր հանդիմեցայ 1951-ին, երբ կալիֆորնիայի Իրաւաբանական մագոսով ամերիկացի ֆանդակագործ Գասթոն Լաւեզի գիւրհին վրայ: Իմացայ թէ Նահանգ գործակցած էր Գաստոն Լաւեզի հետ Նյու Յորքի Պոլ Մենչիկի արուեստանոցին մէջ 1916-1920 տարիներուն: Կը յուսայի իմըլ յաւելալ տեղեկութիւններ ֆաղի Լաւեզի մասին: Այցելեցի Սթեյնորդի Էրնսթ Բիքքը իր բնակարանը, և մենք դարձանք բարեկամներ: Լաւեզի դրագիրի աւարտն բաց ծածանակ էր բարոյականից այցելութիւններ Սթեյնորքի իր բնակարանը հնարարութեան սահմաններուն մէջ, առաջ կը հանդիմեցի իրարու Նյու Յորքի, Լոս Անջելէսի և Վաշինգտոնի մէջ: Իր արուեստին մա-

դակագործներէն մէկը, գոր երբեք ծնած է ամերիկացի ժողովուրդը: Ռուբեն դանդաղ սկսող մըն էր: Ան աշխատեցաւ հոգատարութեան սակ վիթխարի տղանդով օժտուած ֆարգամբի մեծ ֆանդակագործներու՝ Մենչիկի, Լաւեզ, Բրանտոյի և Գոբլի: Ան ունեցաւ առնուազն առաջադրութիւն երեք ցուցաներ դասաւարտութեան և ֆանի մէջ որով «Ամերիկան»-ի ֆանդակագործ և արդիական բուռնով վերակենդանացող մը յունական և հոռոմեական դիցաբանական նիւրերու, ինչպէս նաեւ իրաւունակ կան և խորհրդական մտախոզութիւններու կեանքի իր վերջին տարիներուն: Իր կեանքն ու գործը արժանի են բաց սեղմ ու խորունկ ուսումնասիրութեան և վերլուծութեան: Ան կարեւոր դասեր ունի մեր ծածանակներուն համար:

Ռ. ՊԱԼԵԱՆ.- Ռուբենը կը գեղեղէ Ռուբենը 20-րդ դարու արուեստագետներուն մէջ: Ան հսկաներու դասուն կը դասկանի: Ինչո՞ւ համար այնքան ճանաչուած լուրի ինչպէս Գոբլին, Մուրը, Տը Բուինգը, Ռուբինը և Պիկասոն:

Ջ. ՆՈՐԴԼԵՆԴ.- Նահանգը մեծ ֆանդակագործ մըն էր, որ ոչ թէ է ճանչցուի Պիկասոյի և Բրանտոյի, Մուրի և Չիւրմոնեսիի կողմից, որով դարուս կերտարան տող արուեստագետ: Նահանգը արտայայտաբան (expressionist) ֆան-

Վ Չերնովիչ. ՌՈՒԽՆ-ը այլևս ընդդիմություն չէ

Ուկրաինայի ամենահեղինակավոր հասարակական-քաղաքական ՌՈՒԽՆ կազմակերպությունն այլևս հանդես չի գա Ուկրաինայի նոր կառավարության դեմ: ՌՈՒԽՆ-ը կոչաբար հրահանգում է, որ նույնիսկ նաև նոր կառավարությունը որոշեցնել է անկախ ղեկավարության ստեղծման քաղաքականություն: Այդ մասին չորեքշաբթի օրը Կիևում կայացած մամուլի ասուլիսում հայտարարեց ՌՈՒԽՆ-ի համանախագահ Վլադիսլավ Չերնովիչը: Նա նշեց, որ ուկրաինական նոր կառավարության կազմում ընդգրկվել են ընդդիմադիր խմբակցությունների մի շարք ներկայացուցիչներ: «Ես այդ մարդիկ դաստիարակեցի և անցկացրի ամենաարժանազան քարտեզագրումներ», հայտարարեց ՌՈՒԽՆ-ի ղեկավարը:

Պեսական սահման Բալթիայի հետ

Ռուսաստանի Դաշնության խորհրդարանի նոյեմբերի 4-ի որոշման համաձայն, բալթյան լիտվացիների հետ Ռուսաստանի սահմանը սահմանափակվում է Պեսական խորհրդի դաշնային սահմանափակումներով: Գերագույն խորհրդի դաշնային կազմակերպության ելույթի արդյունքում կոմիտեի նախագահ Սերգեյ Ստեփանիսի խոսեցրեց, Լեսոնիայի, Լասվիայի և Լիսվայի հետ սահմաններում ստեղծվում է համադասարանային ենթակառուցվածք, նշվել է սահմանագիծը, կառուցվել են սահմանային ուղեկայներ: Խորհրդարանի դաշնային կազմակերպության նախագահ Վլադիսլավ Չերնովիչը անաչառությամբ նմանատիպ կարգավիճակ է սալ նախաձեռնում: «Մենք երբևէ չենք անտեսել սահմանադրական շեղումները այդ երկրների հետ սահմաններում»:

Երկու նոր ստեղծագործություն

Հայաստանի Կոմպոզիտորների և երաժշտագետների միության (այդդիսին է միության նոր անվանումը) կազմակերպած հայկական երաժշտության միամսյակը մոտենում է ավարտին: Հոկտեմբերի 15-ից նոյեմբերի 14-ի համազգեստի այդ շաբաթը ընդգրկում է կամերային երաժշտության ինը երեկո և երկու մյուզիկլ: Չեմ ուզում ողջ բարի համար ընդհանրացնող եզրակացություններ անել, առավել նա, որ այն դեռևս ավարտված չէ: Ուզում եմ միայն հղանալ մի քանի կիսել վերջին երեկոյի առիթով (Կամերային երաժշտության տուն, 2 նոյեմբերի), որտեղ հնչեցին երկու նոր ստեղծագործություն՝ Էդուարդ Հայրապետյանի «Հորոյի և կամերային նվագախմբի համար կոնցերտը» և Տիգրան Մանուկյանի «Կարնեսի, բավոյրակի և լարային նվագախմբի համար «Պոսլուտիան»»:

Երկու ստեղծագործությունն էլ, որոնք ավարտվել են այս օրը, հի-բոլոյան մեջ այնպիսի գրեթե մոտացված մի ժամանակ, երբ Հայաստանում նոր և լավ երաժշտություն էր հնչում: Բացի դրանից, երկու ստեղծագործությունների հիմնում էլ ընկած է գույն գեղարվեստական գաղափար, գերծ կերպ հայրենասիրությունից, նյութի կոնյուկտուրային շարաւահումից, որով համակված են այսօրվա երգերը, քայլերգերը, երգախմբային ողներները: Հանկարծ, անտախտ-լիտեն մամուր երաժշտություն: Անձամբ ես ներքին ուժերի վերելք աղբյուրի, ինչպես նախկինում էր, երաժշտությունը ընկալելով գեղարվեստական և վերլուծական երկ-միասնություն մեջ: Այդ երկմիասնությունը, համեմատելով դեղս ինձ համար, արվեստի անկողնային

նշան է: Երաժշտական (ի միջի այլոց, ոչ միայն երաժշտական) քաղաքականում վաղուց ճանաչված ֆառաստներեմանյա Էդուարդ Հայրապետյանը «հայ հասարակայնությանը» դեռևս ի՞նչ է հայտնի: Պատճառը հավանաբար արվեստագետի ճակատագիրն է: Նրա առաջին սիմֆոնիան (այն ժամանակ գնում էր երոզը համարի սակ, սակայն ինֆանտադաս հեղինակն էր վերջին հրամարտը նախող երկու սիմֆոնիաներից) հայտնությունը կասարվել է Լեհաստանում, սակայն չի հնչել այստեղ, կամերային ստեղծագործությունների ոլորտից երաժիշտը բազմիցս ժողով էր ունեցել Կիևում, Լիսվայում, որտեղ նա բարձր համարում ունի արվեստագետների քաղաքում: Անցյալ օրի Չագրեբ-Բիենայի 16-րդ միջազգային երաժշտական փառատոնում նրա Կամերային նվագախմբի հետ ջութակի կոնցերտն առաջ քերեց դաշինքի բուն ծափահարությունները: Իր գեղարվեստական սկզբունքները վաղուց ձևավորած Հայրապետյանը հրաշքում է աշխարհի փիլիսոփայական ընկալման ծավալով: Գիմնով նույնիսկ մարդու սուբյեկտիվ աղբյուրների բնագավառին, նա խոստովում է սենսիմենտալ զգայականությունից: Հայրապետյանի Հորոյի համերգն ասես նրա նախկին աշխատանքների արժանապատիվություն էր լինի: Այստեղ կան և կոմպոզիցիոն հմարներ, և կառուցվածներ, և սիրված համար ոլորտ: Սակայն կոմպոզիտորի նոր ստեղծագործությունը, ինչպես միշտ, արտասովոր է ձևով, զարգացման անտախտիկ սրամաքայնությամբ, օգտագործված բնական նյութով: Դրանից բացի, հնայն ստեղծագործության հնչյունային

դրոնական: Վաղուց մենք հնարավորություն չէին ունեցել վայելել երաժշտության այդպիսի հմարներ կառուցված գեղեցկությունը: Կեց-ցե: Տիգրան Մանուկյանն իր արվեստակցից շատ արտոլ մեծ է, սակայն լայն զանգվածների ճանաչման է արժանացել վաղուց: Ասված յուրաքանչյուրին իր կենսագրությունն է ասված: Սա էլ է ճակատագիր: Կամերային երաժշտության վարդես Մանուկյանը գրել է մի քանի գործիքային կոնցերտներ մեծակազմի գործիքների (որտես կանոն լարային) համար կամերային նվագախմբի հետ: Եվ գրեթե դրանցից յուրաքանչյուրում կոնցերտի ժանրը մեկնարկվում է մեծ սոնատի ժանրի ճեմակցումից: Գործիքային սոնատի համեմատությամբ կոնցերտում գլխավոր նշանակություն է ստանում մեմալոսակային արտահայտությունը: Անկախ մեծակազմի թվից (մեկ թև երկու), անձնական անհասական արտահայտությունը գտնվում է երաժշտական դասումի եղիկներում: Հասկալուս այստեղ է, որ Մանուկյանի կոմպոզիտորական ձևերը ցուցադրում է վարդեսի ու արվեստագետի ինֆանտախտությունը: Մանուկյանի Կրկնակի կոնցերտը նվիրված է ականավոր ջութակահար Օլեգ Կազանի հիշատակին, որը հսկայական դեր է խաղացել այն ժամանակվա խորհրդային բան կոմպոզիտորների ստեղծագործություններում: Մանուկյանի մի բարձր ստեղծագործությունների կատարող Կազանը նրա Կարնեսի և բավոյրակի համար կոնցերտում դրսևով է որտես ողբերգական մասնող: Հնարավոր է, որ դա հեղինակի կողմից Բալթի երաժշտության մեղեդային բարև-

րին դիմելը բացառող դասն մեղեց մեկն է: Ճեզիս ասած, ոչ այնքան Բալթի, որքան յու դասերը: Ան, որը հալար է աղբյուրների ու հետազոտների համար: Կամերային երաժշտության տունը երեկոն նշանակալից դարձավ նաև կատարողների բնորոշիկ: Երկվանի կամերային նվագախմբը, որը ղեկավարում էր Էմիլ Խաչատրյանը, իրեն դրսևող լավագույն կողմերով: Լավ երաժշտությունն արձագանք գտավ նվագախմբի անդամների օրտեմում, նրանց նվիրվածությունն զգացվեց հասկալուս Հայրապետյանի կոնցերտ կատարելիս: Սակայն ազգային էին հղում նաև մեր հրաւայի մեծակազմերը: Հորոյահար Մամվել Խաչատրյանը ճկուն արտահայտականությամբ և գերազանց ինքնակալով նուր երաժիշտ է: Մյայն հնարավոր է, որ Մամվել Խաչատրյանի արժեսական բացահայտմանը խանգարում էր նրա մարկային բնածին համեստությունը, հնարավոր է նաև, որ նշանակություն ունեցավ ոլորտից իր հետ կաղված հուզումները: Կարնեսահար Արգար Մուրադյանը և բավոյրակահարուի Մեղեդա Արախանյանը մասնակցեցին Մանուկյանի ստեղծագործության երաժշտական կերտմանը: Նրանք երկուսն էլ հայ հեղինակների, համար էլ նրանց ձևով ստեղծագործությունները մեծաղես կատարող համակողմանի երաժիշտներ են: Հասկալուս դեպ է նշան այդ երեկո հոգեբանական մեծ լարում սուրբ Մ. Արախանյանի ոգեբնությունը, բավոյրակի դարձիան այստեղ բացահայտ գերլուսում էր: Ես ինձ էլ՝ անգրգական Մեղեդան հայկական երաժշտության աշխատանքի մարտնչի կատարողական դրսևանքն էր: Նա կատարեց յու նոր ստեղծագործություն: Եվ այդ բոլոր սիրով ու խոնարհությամբ: ԱՆԵՏԱՆԱ ՍԱՐԳՍՅԱՆ Երաժշտագետ

Արծիբա. Արխագիայի խնդիրը կարելի է լուծել բանակցությունների միջոցով

Արխագիայի Գես նախագահ Վլադիսլավ Արծիբան հայտարարել է, թե խաղող բանակցությունների միջոցով առձակասումը դադարեցնելը առաջվա նման հնարավոր է: Գուդաուսայում չնեղկայացված ժողովուրդների (ՄԱԿ-ում) առաքելության հետ հանդիպման ժամանակ նա նշել է, թե դա համար անհրաժեշտ է վրացական կողմի բարի կամեցողությունն ու վրացական զորքերի անհաղաղ դուրս բերումն Արխագիայից: Արծիբան նշել է, թե Վրաստանում ոչ ոք այլևս չի բախվում վրացական զորքերի Արխագիա ներխուժման իրական դասձառը, այն է՝ Արխագիայի ղեկավարության վերադրում, միասարդ ղեկավարության ստեղծում: Այս կաղակցությանը Արխագիայի ղեկավարը արտասուք է հայտնել, որ ՄԱԿ-ը դասաղանում է Վրաստանին:

1992 թ. Ռուսաստանից կարահանվի 320 մլն. տննա ածուխ

Փորձագետների հաւարկներով, Ռուսաստանում 1992 թ. կարահանվի մոտ 320 մլն տննա ածուխ, այսինքն 3-4 տկոտով ավակաս, ամս 1991 թ.: Ըստ որում, այդ անակությունը 23 տկոտով ավակաս է 1988-ին արահանվածից: Ածխարդյունաբերության այս վիճակում հայտնվելու հիմնական դասձառն արտադրական նոր հզորությունների բացակայությունն է, որոնք ձեռք բերելու համար դեպք են ղեկավար խոբոը ներդրումներ: Ռուսաստանի ֆինանսների նախարար Վասիլի Բարչուկի խոսեցրով, 1993 թ. բնագավառը կսանա մինչեւ 360 միլիարդ տուրքի դասաղիս:

ՄԱՐԶԱՎԱՆ ՄԱՐԶԱՎԱՆ ՄԱՐԶԱՎԱՆ ՄԱՐԶԱՎԱՆ ՄԱՐԶԱՎԱՆ ՄԱՐԶԱՎԱՆ ՄԱՐԶԱՎԱՆ ՄԱՐԶԱՎԱՆ

ՀՀ բարձրագույն խմբի առաջին առաջնություն Առաջնությունն ավարտվեց, չեմպիոնը չորուպեց

Պողոս Գալստյանը հեթ-թիկի հեղինակ

Արծիբան հայտարարեց, որ կարահանվի մոտ 320 մլն տննա ածուխ, այսինքն 3-4 տկոտով ավակաս, ամս 1991 թ.: Ըստ որում, այդ անակությունը 23 տկոտով ավակաս է 1988-ին արահանվածից: Ածխարդյունաբերության այս վիճակում հայտնվելու հիմնական դասձառն արտադրական նոր հզորությունների բացակայությունն է, որոնք ձեռք բերելու համար դեպք են ղեկավար խոբոը ներդրումներ: Ռուսաստանի ֆինանսների նախարար Վասիլի Բարչուկի խոսեցրով, 1993 թ. բնագավառը կսանա մինչեւ 360 միլիարդ տուրքի դասաղիս:

Ֆիեեր-Մղասկի Երեսում է եզրափակիչ հարվածը բաս դոկար է

Ֆիեեր-Մղասկի «20-րդ դարի մրցամարտ» ինչ-որ սեղ սկսում է նմանվել բախմասի աշխարհի առաջնության կարողով-կատարով դասմական առաջին մրցամարտին, երբ կարողված առանց ոչ-ոլիների հաւարկի մրցամարտը բախում էր 5:0 հաւարկով, եւ անտախտի արգելակում սեղի ունեցավ ու

այդդես էլ այն ժամանակվա աշխարհի չեմպիոնը չկարողացավ անել վերջին եւ վճարական հաղթանակը: Այս մրցամարտում էլ, երբ Ֆիեերը 25-րդ դարձիայում 9-րդ հաղթանակը սարավ, եւ մնաց կատարել ընդամենը վերջին կայլը, դա նրան ոչ մի կերպ չի հաղողվում: Երեսում է կամ հոգեբանական գործուն է վճարողը դեր կատարում, կամ էլ անդունդի եզրին հայտնված սրգակիցն է խաղում ֆառաղասկված է ներգիայով: Դամենայն դեպս, 29-րդ դարձիայում էլ, որտեղ ստիսակներով խաղում էր Ֆիեերը, ավարտվեց ոչ-ոլի: Դաւիլը մնաց նույնը:

Երոդայի առաջնությունը վանգի սակ

Այդդիսին հուրամրցաարի վեցերորդ տուն անհաղող եղավ Դայաստանի դասվարների համար: Լոդոսյանը եւ Անասայանը կրեցին առաջին դասնությունները համադասաղանաբար Ընեյրեթից եւ Ելերակովից: Դակոբյանը ոչ-ոլի խաղաց Տեկովկոն հետ: Այժմ Լոդոսյանն ու Անասայանն ունեն 3-ական, Դակոբյանը 2 միակող: Արդուսանը 5 միակողով գլխավորում է Ասեկը: Եվեյցարական խաղակարգով անցկացվող այս մրցաարի ավարտից ինչ անց նոյեմբերի 18-ին Մոսկվայում կսկսվի Այդդիսինի 100 անակին նվիրված մի նոր, քրասանեւ խաղակարգով մրցաար:

Այն բացառիկ ուժեղ կազմ կունենան Ֆիեեր-ի անդունդով բարձրագույն 18-րդ կարգի: Մասնակցության իրենց համաձայնությունն են սվել ութ նշանավոր գրոսմայսերներ՝ Կարողովը, Ըրիովը, Անտոնը, Գեյլանը, Թիմանը, Կամսիկին, Սալովը, Յուսուպովը: Ես երկուսը՝ Իվանյուկը եւ Երոզը, համաձայնել են խաղալ, եթե չկայանա նոյեմբերի 20-30-ը Դունգարիայի Դեբրեցին Կարտում նախատեսված երոդայի թիմային առաջնությունը: Այդ, երոդական առաջնությունը, որին առաջին անգամ դասաստվում է մասնակցել Դայաստանի ազգային հավակակցը, վանգի սակ է: Ինչդես հայտնեց Ֆիեեր-ի երոդական փոխորդը իրենց 3ունգվիտը, վերջին դասին հունգարացի հովանավորները հրամարել են ֆինանսավորել մայրցամաքի առաջնության անցկացումը, եւ բախմասի միջազգային ֆեդերացիան այժմ հարեւարող փնտրում է մրցաարն անցկացնելու այլ սարքավաններ:

ՀՀ բարձրագույն խմբի անդրանիկ առաջնության ամփոփիչ աղուսակ 1992 թ. աղդիլ-նոյեմբեր

Ա	Բ	Յ	Ն	Պ	Գ	Ս
1. ԴՍԸՍ	22	17	3	2	75	31 37
2. Ըրակ	22	17	3	2	58	14 37
3. Բանանց	22	17	2	3	77	26 36
4. Արարտ	22	15	4	3	78	15 34
5. Վան	22	11	1	10	48	53 23
6. Մուկնի	22	8	3	11	42	47 19
7. Կոսայլ	22	7	3	12	32	45 17
8. Նախի	22	6	5	11	26	52 17
9. ԴՍՍ ՖԻՍՍ	22	6	4	12	39	42 16
10. Զվարթնոց	22	3	5	14	30	61 11
11. Վանազ	22	3	3	16	29	62 9
12. Կիլիկիա	22	3	2	17	21	107 8

Երեկ մեզ հետ սեղի ունեցած հարցազրույցի ժամանակ Դունգարիայի բախմասային ֆեդերացիայի ներկայացուցիչ Տոմայն հայտարարեց, որ Երոդայի առաջնության հետ կաղված ոլորտը լեմներ լուծվում են, եւ մրցաարը Դեբրեցնում այժմանեմայնիվ կանցկացվի: Գ. Գ.

